

Witold Gumiński, Jan Fiedorczuk

Dudka, gm. Wydminy, woj.
suwalskie, St. 1, AZP: 20-75/1

Informator Archeologiczny : badania 23, 9

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ropejskiej, konkretnie kultury grzybkowo-dółkowej. Rejestrujemy je w postaci kilkunastu fragmentów ceramiki o stylistyce i technologii wytworzenia nasuwających ściśle analogie do naczyń tej kultury.

Dudka, gm. Wydminy,
woj. suwalskie,
St. 1, AZP: 20-75/1

Polska Akademia Nauk Instytut Historii
Kultury Materialnej Zakład Epoki Kamienia
w Warszawie

Badania prowadził dr Witold Gumiński przy współudziale mgr. Jana Fiedorczuka. Finansował WKZ w Suwałkach i IHKM PAN w Warszawie. Piąty sezon badań. Osadnictwo z różnych okresów neolitu, głównie typu Zedmar i kultury ceramiki sznurowej, także ślady osadnictwa mezolitycznego.

Badaniami objęto obszar 40 m², który powiększył wykop III od strony południowej i zachodniej. Na skłębnie brzegu wyspy różne kulturowo zabytki występowały w układzie stratygraficznym. Od góry: w czarnym torfie spiaszczonym znajdowano ceramikę ornamentowaną sznurem, a z krzemieni wąskie wiórki, huszcznie i pojedyncze grociki sercowate i trójkątne z wnęką. Niżej leżały dwie warstwy torfów czarnych gruzelkowatych — górna z piaskiem i dolna ze żwirem. Obie zawierały niemal wyłącznie ceramikę paraneolityczną typu Zedmar z domieszkami organicznymi. Ceramice tej towarzyszą tu liczne wyroby kościane i rogowe w postaci różnorodnych ostrzy i odciętych parostków poroży. Zauważono tu też siekierkę z poroża jelenia oraz fr. elipsowatego paciorka bursztynowego z otworem. Pod czarnymi torfami gruzelkowatymi leży kolejny torf czarny silnie spiaszczony (kopalna próchnica?) praktycznie bez ceramiki, ale z analogicznymi zabytkami kościanymi. Niżej występują piaski prawie bez zabytków, w których spągu przechodzi dno meandrującego cieku. Jego silnie zatorfione i zamulone osady zawierały liczne węgle drzewne, pojedyncze duże kości oraz kilka mikrolitycznych wyrobów krzemiennych, w tym fr. dwupiętowego rdzenia.

Również na wyplaszczeniu wyspy w torfie czarnym spiaszczonym przeważała ceramika ornamentowana sznurem. W spągu tej warstwy natrafiono na skupienie kamieni leżących w silnie zglinionym podłożu, których odsonięta część w południowo-zachodnim narożniku wykopu zajmowała powierzchnię ok. 5 m². Wśród kamieni oprócz ceramiki sznurowej znalazłono parę fr. ceramiki o cechach kultury niemeńskiej — domieszka grubego łamiennego tłucznia, ostre dno, ornament dółków i kresek na zewnątrz i wewnątrz naczyń. Natomiast pod brukiem w piasku z próchnicą znalazłono fr. ceramiki typu Zedmar z domieszką muszli. W obrębie bruku, ale zarówno nad jak i pod kamieniami znajdowano pojedyncze fr. kałot ludzkich czaszek, ludzkie zęby oraz kilka grudek czerwonej glinki lub ochry. Kilka metrów od bruku w stronę brzegu w torfie czarnym silnie spiaszczonym znajduje się drugie miejsce z ludzkimi kośćmi, gdzie obok znalezionej w zeszłym sezonie kałoty czaszki dziecka, natrafiono na pół miednicy osobnika dorosłego i parę fr. kości długich. Nie było tu kamieni, ale pod kośćmi zaznaczało się nieckowate silnie sementowane stalowo-szare wypełnisko — popiół(?). Znajdywane w tej części stanowiska kości ludzkie oraz ozdoby z bursztynu i przewierconych zębów zwierzęcych zdają się wskazywać na obecność neolitycznych pochówków w tej części wyspy.

W obecnym sezonie uzyskano: 9550 kości, w tym kilkanaście ludzkich, 4780 fr. ceramiki, 834 zabytki krzemienne, kilkadziesiąt kamiennych, 27 wyrobów z kości lub poroża, 1 bursztynowy, 1 drewniany i 15 fosylnych.

Badania będą kontynuowane.

Gąskł, gm. Gniewkowo,
woj. bydgoskie,
St. 18, AZP: 44-42/ nie bad.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prehistorii Zakład Prehistorii Polski
w Poznaniu

Badania prowadziły doc. dr hab. Aleksandra Cofta-Broniewska i dr Barbara Stolpiak. Finansował Uniwersytet Jagielloński. Szósty sezon badań. Osady: ludności kultury pucharów lejkowatych (kpl), kultury amfor kulistych, cmentarzysko ludności kultury przeworskiej z okresu PL.2-B2, osada kultury przeworskiej z okresu C3-D1 oraz osiedle z okresu wczesnego średniowiecza faza D i średniowiecza.

Eksploatacja objęto zachodni i północny stok wyniesienia, na którym zlokalizowane jest stanowisko, rozkopując powierzchnię 1 ara. Na obszarze tym zarejestrowano 46 obiektów nieruchomych będących pozostałościami różnicowanego chronologicznie i nawarstwiającego się na siebie osadnictwa.

Wstępne ustalenia pozwalają 18 obiektów odnieść do epoki neolitu i związać z osadnictwem ludności kultury pucharów lejkowatych i kultury amfor kulistych. Obiekty te — jamy, w tym jedna z pochówkiem zwierzęcym (8), dółki postępowe (9) oraz rowy. Na obecnym etapie analizy 2 jamy można wiązać z działalnością osadniczą KPL, a 2 (w tym z pochówkiem zwierzęcym) oraz obiekt rowkowy z ludnością kultury amfor kulistych. Materiały ruchome z w/w obiektów to przede wszystkim fragmenty ceramiki naczyńowej — na uwagę zasługuje m. in. naczynie miniaturowe datowane na III fazę KPL.

Największa liczba — 22 obiekty nieruchome, związane są z różnymi fazami osadnictwa ludności kultury przeworskiej. W roku bieżącym znaleźliśmy się na peryferiach cmentarzyska rejestrując jedynie 4 obiekty grobowe, a w nich 3 pochówki ciałopalne i 1 szkieletowy. Pochodzą one ze starszej fazy cmentarzyska i datowane są na PL.2. Groby z pochówkami ciałopalnymi należą do popielnicowych a najbogatszy z nich (ob. 492) mieścił 6 naczyń oraz inwentarz przedmiotów żelaznych w postaci: 2 grotołów, noża, sztyletu w pochwie, fragmentu okucia pochwy, zapinki oraz fragmentu sprężynki. Grób z pochówkiem szkieletowym (ob. 511) zawierał, oprócz szkieletu zorient-